

LUF

FEGL D'INFORMAZIUN

Sin fundament dallas numerusas observaziuns da lufs en Surselva e Val Schons-Valrein, lein nus informar indigens e hosps cun quei fegl d'informaziun davart la tematica culs lufs.

General

Lufs che creschan si e vivan libers ella natira ein buca da principi malsegirs. Malsegir sa ei denton vegnir, sche lufs sendisan vid il carstgaun e sch'els cumbineschan schizun la glieud cun nutriment. Perquei duess ins mai suandar lufs – era buca lufs giuvens – per saver persecutar ni fotografar els. Lufs san reagar agressiv, sch'els ein malsauns (ravgia da tgauns), sch'els ein blessai, sch'els ein disai vid survegnir da magliar ni sch'els vegnan ellas stretgas.

Tgei carmala in luf en loghens habitai?

- Encurir da magliar
- Animals da casa buca protegi avunda (p.ex. nuorsas, cunegls)
- Capiernas/restonzas d'animals ni Pavel per animals
- Animals selvadis (cavriel e tscharva)
- Scursanizium atras il vitg (sco via directa tier la proxima preda)
- Marveglias

Reglas da secuntener visavi il luf

Sche vus entupeis in luf, stei eri e ruasseivels. Sch'il luf s'encorscha che vus veis viu el, vegn el per regla a seretrer e fugir.

- Sch'il luf fui buc immediat, fagei attents el entras discuorer dad ault cun vusch ferma.
- Empruei mai da s'avischinar al luf, era buca per fotografar el.
- Suandei mai in luf.
- Lufs san veser in tgaun sco rival ni sco preda. Teni vies tgaun sut controlla ni prendi el vid la corda.

Infos davart la preschientscha actuala dils lufs www.ilanz-glion.ch
Ulteriuras informaziuns dil fatg www.wolf.gr.ch

Co tenin nus naven ils lufs dils vitgs?

Entras che nus mirein ch'ils lufs pon buca tier da magliar, savein nus prevegnir ch'els vegnan buc els vitgs. Ei valan sunadontas reglas:

- Deponer il **rumien** el serrau (p.ex. en garascha) entochen ch'ins dismetta. Buca schar sacs da miarda ni sadialas cun lavadiras el liber.
- Dismetter **lavadiras/curdems** el compost, p.ex. entras curclar cun in garter ni uvierchel, ch'ils animals selvadis pon buca vitier.
- Buca fierer **vanzadiras** egl uaul, el territori da viandar ni da skis, era buc en pintgas quantitads! (p.ex. durant ir cun velo, ir a viagar, grillar, campar, ir cun skis).
- **Scamond da pavar animals selvadis**. Negins indrezs da pavar en iert ni ella vischinonza da habitadis (fein, salata, etc.) pertgei il luf suonda sia preda (cavriel e tscharva).
- Buca dar ordaviert **da magliar a gats e tgauns**, era buca en nuegls da biestga, da cavals ni tiers manedels.
- Buca dismetter **muntadira** sil lidimer.
- Schurmegiar sufficient **gaglinas, cunegls e tiers manedels**

Annunziei immediat al/alla guardiaselvaschina

- Lufs els vitgs ni uclauns, ella vischinonza da habitadis ni loghens publics
- Lufs cun in sedepurtar abnormal e negina spuretgadad
- Animals da casa ed animals selvadis scarpai
- Muntaneras ch'ein tuttenina tementadas (biestga ni tiers manedels)
- Tuttas observaziuns ni fastitgs da lufs

Ils guardiaselvaschinas survigileschan sistematic e cunscienzus il secun-tener dils lufs e lur preschientscha. Tier damondas dat il/la guardiaselvaschina responsabel/responsabla bugen sclariment.

Cunzun tiels lufs giuvens sto ei vegnir evitau, ch'els colligian buca la preschientscha dil carstgaun cun nutriment.

Cordial engraziament per vies sustegn